

KRIGSFESTIVAL!

KRIGSFESTIVAL!? Det ligger något konstigt och motsägelsefullt i namnet! Men det är precis vad namnet säger en krigsfestival i Köpenhamn, och där kallar man saker och ting för vad det är.

Krigsfestivalen 2019 var den tredje i ordningen sedan starten 2017, då i ganska liten skala. Nu har evenemanget växt, både med hjälp av fler deltagare och sponsorer.

Med början År 75 är Krigsfestivalen en reenactmentuppvisning som spänner över nästan 2000 år. Med arton "stationer" visas ett militärhistorisk skeende upp av entusiastiska deltagare. Det börjar med ett romerskt härläger och fortsätter ända fram till det danska Hemvärdet i Köpenhamnsområdet. Detta kan man verkligen kalla en militärhistorisk odysse.

Tillsammans med kollegan Jörgen Sjöblom från Växjö besökte FORT BUNKERs redaktör Krigsfestivalen på lördagen. Evenemanget sträcker sig över två dagar i juni månad varje år. Vi kom tidigt och det var inga problem att finna parkeringsplats i anslutning till arrang-

Två Gardeshusararer ur Gardeshusarregimentets hästskvadron i sina vackra uniformer väckte stor uppmärksamhet. emanget. Invigningsceremonin hade precis börjat och vi fick se alla de deltagande grupperna på den stora gräsplanen där också dagens uppvisningar ägde rum. Varje hel timme visade de olika grupperna upp sig på fältet i olika övningar. Här kunde man se allt från romarstrider till kavalleriuppvisning. Kollegan och jag tyckte det kunde vara lämpligt att förflytta sig ge-

nom historien i "rätt ordning". Det vill säga från början till slut.

Så det fick bli romarna först, och året var 75. Gruppen Legio VI Victrix Cohors II Cimbria visade upp ett stort tältläger. Här fick besökarna se hur de romerska soldaterna bodde och var utrustade. I utkanten av det romerska lägret fanns några av deras "tunga" vapen, som: Manuballista ett kraftfullt stationärt armborst samt en kastmaskin, modell mindre.

Vi tog ett stort kliv till år 300 och hamnade i något som kallas Prindsens Hverving. Ordet hverving kan närmast översättas som virvel, eller något som återkommer. Gruppen visar romersk järnålder i dansk tappning. I deras läger kunde

Romerskt armborst.

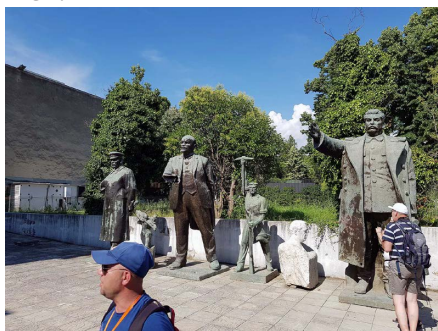
Det byggdes över 700 000 bunkrar i Albanien, motsvarande en bunker per fyra personer. Bunkrarna (på albanska bunkerët) syns fortfarande och finns överallt i Albanien med ett genomsnitt av 24 bunkrar per kvadratkilometer.

Den kommunistiske diktatorn Enver Hoxhas program av "bunkerisering" resulterade i byggandet av bunkrar i varenda hörn i Albanien, allt från bergspass till stadsgator. De hade väldigt litet militärt värde och användes aldrig för sitt avsedda syfte under kommuniståren 1945–1990. Kostnaden för att bygga dessa tömde Albaniens resurser och trängde undan kapital för mer behövande behov såsom att ta itu med bostadsbristen och de dåliga vägarna.

Bunkrarna övergavs i och med kollapsen av det kommunistiska styret 1990. De flesta är förfallna medan andra återanvänds för olika syften såsom logi, kaféer, lager och hem för hemlösa eller djur. Några kom till användning under konflikten på Balkan under 1990-talet.

(Wikipedia)

FORT & BUNKERs abonnent Hasse Persson var på besök i Albanien under våren och skickade oss några bilder från "Bunkerlandet" Albanien.

Bakom Nationella konstmuseet i Tirana vilar sig heroiska statyer av Stalin och Lenin och partisanflickor med ammunitionsbälten. Också en variant på betonganvändning.

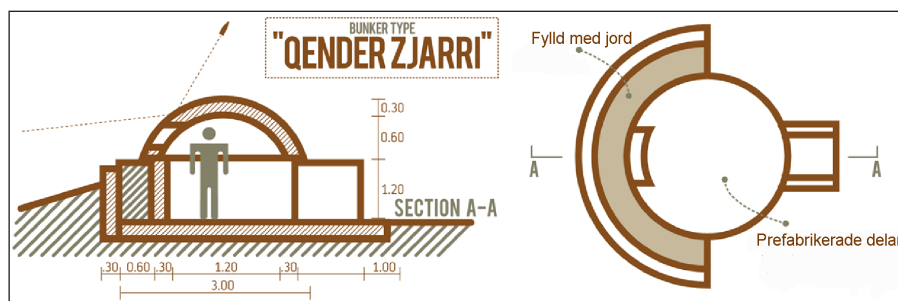
RÄTTELSE

I förra numret av FORT & BUNKER räknade vi upp bevarade 12/70-torn. I uppräknningen glömde vi det torn som finns vid Försvarsmuseet i Tingstäde.

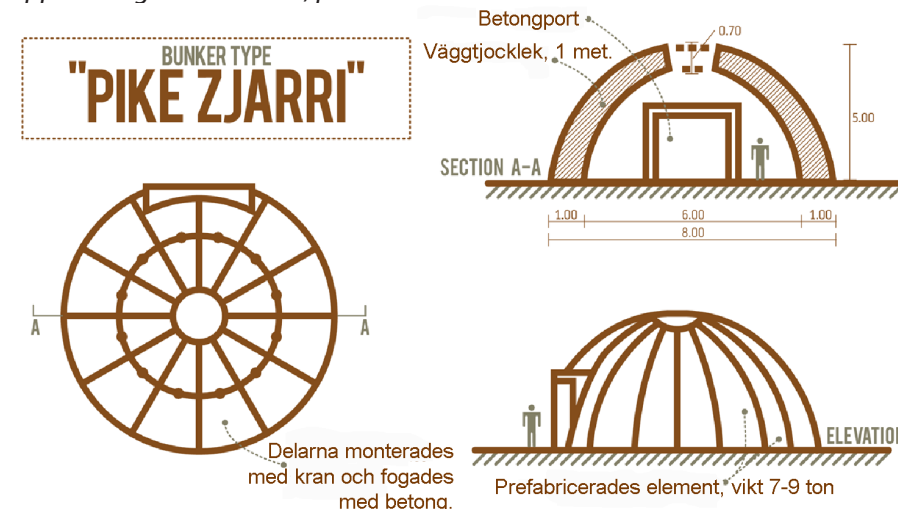
Tack till Gustaf Svedjemo i Visby som berättade detta för oss.

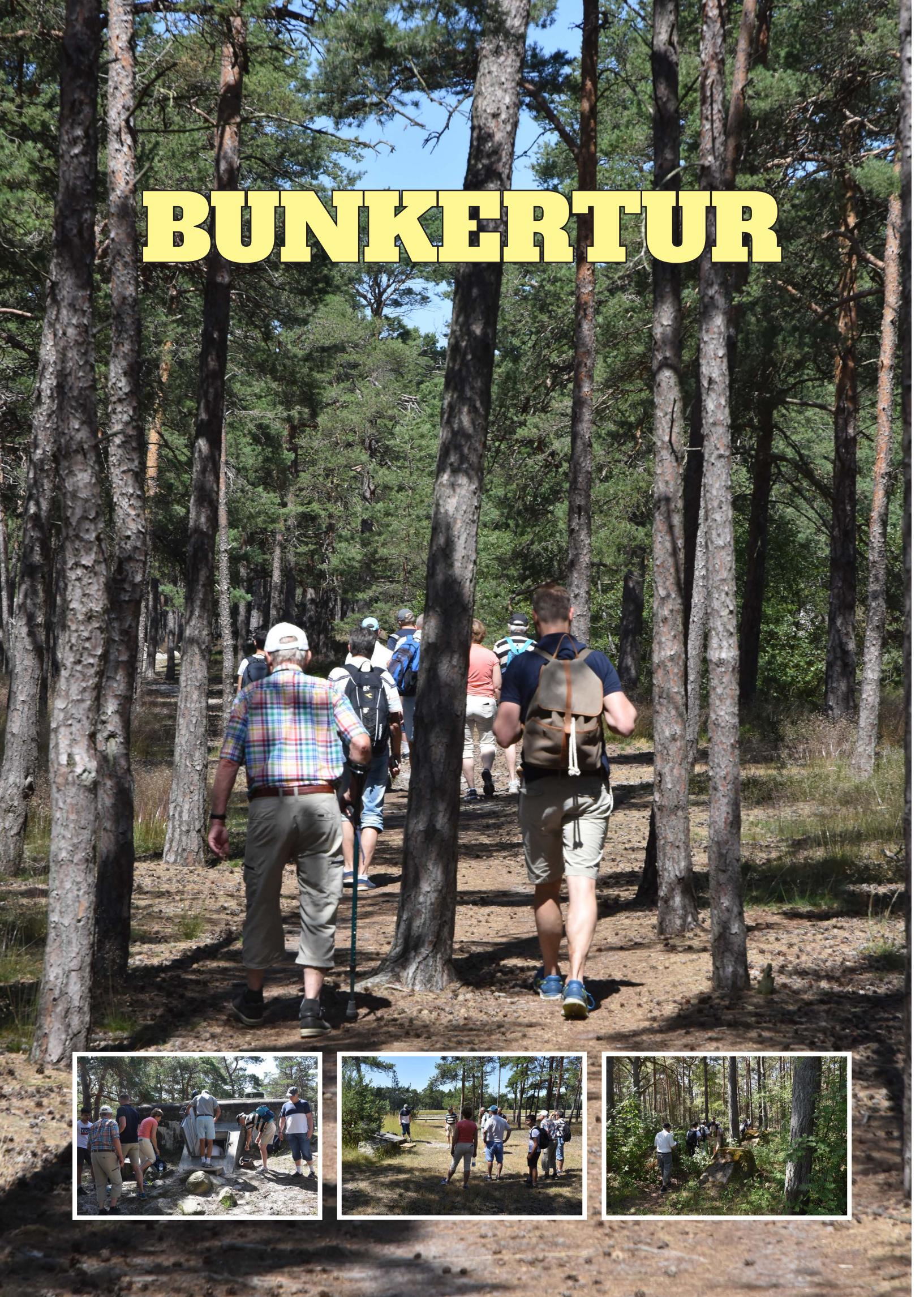
Några typiska Albanska bunkrar. Bilderna visar bunkrar som iordningställt som "sevärdheter" vid badorten Durres Riviera. Annars är de flesta bunkrar numera väldigt skamfilade och en mer eller mindre olägenhet i omgivningarna. (foto: Hasse Persson)

De flesta av Albaniens bunkrar är små, mycket små. Skissen ovan ger dig en uppfattning om storleken, på den minsta. Nedan en av de större.

BUNKERTUR

JOHAN RÖD

Rickard Andersson med två varianter av "byggmodeller. Den ena är i skala 1:1 och den andra i den mer normala modellbyggarskalan 1:35. Du kanske själv kan gissa vilken som är vilken.

Flyg och annat luftburet ligger ganska långt från FORT & BUNKERs normala intresseområde, men här handlar det faktiskt om militärhistoria av ett annorlunda slag, och då blir det plötsligt väldigt mycket FORT & BUNKERs område!

FORT & BUNKER värnar alltid om bevarandet av både föremål och miljöer, som ger oss chansen att förstå, inte bara militärhistoria, utan också vår egen historia. Och militärhistoria spänner ju över allt som har med vårt militära försvar, oavsett om den skett på land, i luften eller till sjöss. Dessutom fattas (kanske numera man måste säga fattades) det ju inte betong inom vårt Flygvapen. Tänk bara på radaranläggningar, ledningscentraler och berghangarer. Även om nästan inget av detta har sparats till eftervärlden

JOHAN RÖD är ett stycke levande militärhistoria. Både bevarande, historia och en berättelse om verkliga eldsjälur inom militärhistoriskt museiverksamhet, i detta fallet flyghistoria, och teknik historia. Därför platsar berättelsen i allra högsta grad i denna tidning.

Flygvapenmuseum, Linköping 2005

Tekniska museet, Malmö 2018

t v: Sista flygningen i juni 2001.